

Adó- és járulékbefizetésekre vonatkozó kötelezettségek

Észak-Magyarországi JOGpontok

Frissítve: 2021.12.31.

Az egyéni vállalkozó több törvény hatálya alá tartozást is választhatja, amelyek:

- személyi jövedelemadóról szóló törvény,
- egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény vagy
- a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény.

A fenti választás nagyban meghatározza többek között azt is, hogy az egyéni vállalkozónak milyen adókat, illetve járulékokat kell megfizetnie és milyen bevallási kötelezettségeket kell teljesítenie.

Személyi jövedelemadóról szóló törvény hatálya esetén¹

Ebben az esetben a fizetendő közterhek a vállalkozó jövedelméhez igazodnak, így fontos a jövedelem kiszámításának meghatározása, amelyre az Szja tv. kettő eltérő módszer alkalmazását teszi lehetővé:

- költségek tételes elszámolása alapján a vállalkozói jövedelem szerinti adózás,
- átalányadózás.

¹ Kivéve ingatlan-bérbeadási vagy szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatása esetén.

Az első esetben az egyéni vállalkozó a jövedelmét a vállalkozói bevételből az Szja tv. mellékleteiben részletesen felsorolt, elismert és igazolt költségek levonásával állapítja meg. Így a jövedelem megállapításához a bevételeknek, a bevételt növelő, illetve csökkentő tételeknek és az igazolható költségek listájának összesítése szükséges. Ebből levonható az előző évből áthozott és érvényesített veszteség mértéke is. A személyi jövedelemadó idéntől egykulcsos, 9 %-os mértékben került megállapításra.

A jövedelem mértékétől függetlenül a jogalkotó meghatározott egy minimum küszöböt, amely után az egyéni vállalkozónak akkor is meg kell fizetnie a közterheket, ha a tényleges jövedelme nem éri el ezt a szintet. A személyi jövedelemadó esetén ez a minimum jelenleg a tárgyévi adóalapba beszámító vállalkozói bevétel 2 %-ának megfelelő összeg.

Azonban az így megkapott, adózott eredményt a vállalkozó nem veheti ki a saját cégéből további közterhek megfizetése nélkül. Az eredményből osztalékalapot kell képezni – további Szja. tv-ben meghatározott csökkentő, illetve növelő tételek figyelembevételével – amely után 15 %-os mértékű

osztalékadót és 14 %-os egészségügyi hozzájárulást kell a vállalkozónak megfizetnie.²

Átalányadózás választására az egyéni vállalkozó csak 15 millió forintos bevételi korlátig jogosult.³ Az átalányban megállapított jövedelem kiszámításakor a vállalkozói bevételt kell alapul venni, amelyet nem lehet csökkentő tételekkel befolyásolni. A bevételből a jövedelem egyes tevékenységek szerinti különböző százalékban meghatározott költséghányad (költségátalány) levonásával kerül megállapításra. Ez a hányad eltérő mértékű, alapszabályként 40 %-os⁴, de bizonyos feltételek fennállása esetén jóval magasabb arányú is lehet a levonás mértéke.

² Az egészségügyi hozzájárulás évi felső határa 450.000 forint. Ez azt jelenti, hogy ha az egyéni vállalkozó az adott évben eléri ezt az összeget, akkor e fölött nem szükséges ilyen típusú hozzájárulást fizetnie. Ebbe az összegbe az osztalékalap után megfizetett hozzájáruláson kívül beletartozik a havonta fizetett egészségbiztosítási járulék vagy kiegészítő tevékenységet folytatóknál a havi egészségügyi szolgáltatási járulék összege is.

³ Kiskereskedelmi tevékenység végzése esetén 100 millió forintos bevételi korlátig.

⁴ Kiegészítő tevékenységet folytatók (nyugdíjasok) kisebb mértékű költséghányadot érvényesíthetnek, amely alapszabályként 25 %-os mértékű.

A fenti, jövedelemszámításra vonatkozó rövid áttekintés után következzen a megfizetendő adók és járulékok bemutatása. Mivel az egyéni vállalkozó önmaga foglalkoztatója is, így egyszemélyben köteles a hagyományosan a munkavállalókat és a munkáltatókat megillető terhek megfizetésére. A továbbiak könnyebb áttekintéséhez fontos megkülönböztetni a főállásban, másod/mellékállásban vagy kiegészítő tevékenységként végzett egyéni vállalkozói tevékenységet egymástól, ugyanis mindhárom esetben egymástól eltérőek a járulékfizetési szabályok.

Másod- vagy mellékállás akkor áll fenn, ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg heti 36 órás munkaviszonyban áll, illetve közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat. Kiegészítő tevékenységként folytatják az egyéni vállalkozó tevékenységet azok, akik a rájuk vonatkozó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötték. Abban az esetben, ha a fenti kategóriák egyikébe sem sorolható az egyéni vállalkozó, akkor főállásúnak minősül és az általa megfizetendő közterhek mértéke jelentősen nagyobb.

A részletes áttekintés előtt fontos még azt is lefektetni, hogy a jogszabályalkotó szinte minden esetben megállapítja a fizetendő adók és járulékok alsó határát, amely összeg után mindenképpen meg kell fizetni ezeket.

I Főállású egyéni vállalkozó

Társadalombiztosítási járulékok:

- nyugdíjjárulék mértéke: 10 % [havonta legalább a minimálbér (2020-ban 161.000,- Ft) után]
- egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék mértéke: 8,5 % [havonta legalább a minimálbér másfélszerese (2020-ban 241.500,- Ft) után]

Abban az esetben, ha az egyéni vállalkozó által végzett főtevékenység középfokú végzettséget vagy szakvégzettséget igénylő munka, akkor a járulékokat a garantált bérminimum összegéhez kell viszonyítani (ennek összege 2020-ben 210.600 Ft, annak 112,5 %-a

Szociális hozzájárulási adó mértéke: 17,5 % [havonta legalább

a minimálbér/ garantált bérminimum 112,5 %-a (2017-ben 143.438,- Ft, valamint 181.125,- Ft) után].

Bevadások és azok határideje:

Az egyéni vállalkozónak a tevékenységével összefüggő személyi jövedelemadó adóelőleget negyedévente, az azt követő hó 12. napjáig kell megfizetnie és éves adóbevallásában negyedéves bontásban szerepeltetnie. A személyi jövedelemadó bevallással kapcsolatos az adóhatóság által a bevallás tervezet elkészítést vállaló új eljárásának hatálya az egyéni vállalkozókra nem terjed ki, így a maga által elkészített bevallását az adóévet követően február 25. napjáig kell benyújtania, akkor is, ha nem volt bevétele az adóévben.

A társadalombiztosítási járulékok és a szociális hozzájárulási adó megfizetését és bevallását főszabályként az egyéni vállalkozónak a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig kell megtennie.

A foglalkoztatónak minősülő egyéni vállalkozónak az általa foglalkoztatott biztosítottak adó, járulék és egyéb adataira vonatkozó bevallását és azok megfizetését havonta kell teljesítenie.

Soron kívül kell kitölteni a bevallásokat az egyéni vállalkozónak a bevallással még le nem zárt időszakról, ha tevékenységét szünetelteti vagy megszünteti.

II. Másod-vagy mellékállású egyéni vállalkozó

Társadalombiztosítási járulékok:

- nyugdíjjárulék mértéke: 10 % a járulékalapot képező jövedelemből,
- egészségbiztosítási járulék mértéke: 7 % a járulékalapot képező jövedelemből,
- munkaerő-piaci járulékfizetési kötelezettség nem áll fenn.

Szociális hozzájárulás adó mértéke: 17,5 % az adóelőleg-számításnál figyelembe vett jövedelem után.

Bevallások és azok határideje:

A főállású egyéni vállalkozóknál leírtak érvényesek.

III. Kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó

Társadalombiztosítási járulékok:

A nyugdíjjárulék összege a járulékalapot képező jövedelem utáni 10 %. Nem kell egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot fizetni, de az egészségügyi ellátások igénybevételéhez egészségügyi szolgáltatási járulékot meg kell fizetni, amelynek havi összege 2017-ben 7.110,- Ft (napi összege 237,- Ft).

Szociális hozzájárulási adót nem kell megfizetni ebben az esetben.

Bevallások és azok határideje:

A megfizetendő nyugdíjjárulékot és az egészségügyi szolgáltatási járulékot negyedévente, a negyedévet követő hónap 12. napjáig kell megfizetnie és évente egyszer a személyi jövedelemadó bevallásában kell bevallania. Egyebekben a főállású egyéni vállalkozóknál leírtak érvényesek.

Kisadózó vállalkozások tételes adója alkalmazása esetén

A kisadózó vállalkozások tételes adója egy kedvező adózási módot jelenthet az egyéni vállalkozók számára. A kisadózó a havi tételes adó megfizetésével mentesül az adóévben megszerzett, 12 millió forint összegű értékhatárt meg nem haladó jövedelmével összefüggésben:

- a vállalkozói személyi jövedelemadó és vállalkozói osztalékalap utáni adó vagy átalányban megállapított jövedelem utáni adó,
- a társasági adó,

- a személyi jövedelemadó, az egyéni járulékok és az egészségügyi hozzájárulás,
- a szociális hozzájárulási adó és az egészségügyi hozzájárulás,
- valamint a szakképzési hozzájárulás

megállapítása, bevallása és megfizetése alól.

Ha a kisadózó jövedelme az évi 12 millió forint (törtév esetén arányosan) összeget meghaladja, akkor az ezt meghaladó bevételre 40 % mértékű adót kell megfizetni.

Alapszabályként a kisadózó vállalkozás a főállású kisadózó után havonta 50.000 forint összegű tételes adót fizet, a nem főállású kisadózó után pedig havonta 25.000 forintot. Akkor minősül egy kisadózó főállásúnak, ha:

- nem áll legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban,
- nem minősül kiegészítő tevékenységet folytatónak (nyugdíjas).

Fontos megjegyezni, hogy a korábbi felosztásokkal ellentétben közép- és felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató

személy főállású kisadózónak minősül a fenti jogszabályi meghatározás alapján.

A törvény lehetőséget ad arra, hogy a főállású kisadózó – az eva adózóhoz hasonlóan – arról nyilatkozzon, hogy magasabb összegű tételes adót fizet meg az egészségügyi és nyugdíjellátási jogosultsági összegének megemelése érdekében. Ilyen esetben havi 75.000 forint összegű tételes adót kell megfizetni.

A tételes adó egészét havonta meg kell fizetni, a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig, azonban külön járulékbevallás benyújtására nem kötelezett. A kisadózó vállalkozásnak az adóévet követő év február 25. napjáig nyilatkozatot kell tennie a megszerzett bevételéről. Ha a kisadózó vállalkozás 40 %-os mértékű adó fizetésére is köteles, akkor az erre a részre eső adóról bevallást kell benyújtania a fenti határidőig.

Az egyéni vállalkozások szempontjából fontos kiemelni, hogy a jogalkotó célja az önálló egyéni vállalkozók támogatása mellett annak megakadályozása, hogy az egyéni vállalkozó mintegy „burkolt” munkaviszonyban kerüljön foglalkoztatásra. Ennek különösen a kisadózó egyéni

vállalkozónál van jelentősége, ugyanis a Kata tv. vélelmet állít fel arra, hogy a kisadózó egyéni vállalkozói tevékenység milyen minősítő jegyek alapján minősül leplezett munkaviszonynak. Ez a vélelem megdönthető, így egyes jegyek fennállása még nem garancia arra, hogy valóban munkaviszonyról beszélünk. Ennek a kérdésnek a tisztázása azonban a különböző megbízások elvállalása előtt nagyon fontos, mivel ha az adóhatóság számára bebizonyosodik, hogy munkaviszonyról van szó, akkor annak jelentős adó- és bírság vonzata állhat fenn az egyéni vállalkozó felé.

A vélelmet akkor kell megdőltnek tekinteni, ha az alábbi körülmények közül legalább kettő megvalósul:

- a kisadózó a tevékenységet nem kizárólag személyesen végezte vagy végezhette,
- a kisadózó a naptári évi bevételének legalább 50 százalékát nem olyan személytől szerezte, akitől az év során 1 millió forintot meghaladó bevételt szerzett,
- a megbízó, akitől a kisadózó 1 millió forintot meghaladó összegű bevételt szerzett nem adhatott utasítást a tevékenység végzésének módjára vonatkozóan,

- a tevékenység végzésének helye a kisadózó birtokában áll,
 - a tevékenység végzéséhez szükséges eszközöket és anyagokat nem az a személy bocsátotta a kisadózó rendelkezésére, akitől az év során 1 millió forintot meghaladó összegű bevételt szerzett,
- a tevékenység végzésének rendjét a kisadózó határozza meg,
- a kisadózó vállalkozás minden kisadózóként bejelentett tagja, illetve a kisadózó egyéni vállalkozó a naptári év egészében nem minősül főállású kisadózónak feltéve, hogy a kisadózó vállalkozás naptári évi bevételének legalább 50 százalékát olyan személytől szerezte, akivel/amellyel a kisadózó a naptári évben nem állt főállású egyéni vagy társas vállalkozási illetve legalább heti 36 óras foglalkoztatással járó munkaviszonyban sem.

Helyi iparűzési adó

Az egyéni vállalkozás székhelye szerinti önkormányzat felé helyi iparűzési adót köteles fizetni. Ez azokra települési önkormányzatokra is igaz, ahol az adóévben telephelyet (fióktelepet) nyitott. Ez azonban nem jelent többszörös adózást, mivel a fizetendő adót nem többször kell megfizetni, hanem a befizetett adót az érintett önkormányzatok megosztják egymás között.

Önkormányzati hatáskörbe esik annak az adó pontos mértékének meghatározása – legfeljebb 2 %-os lehet – valamint az is hogy milyen adómentességeket, adókedvezményeket lehet érvényesíteni. Ezekről az

önkormányzatok által kiadott helyi rendeletekben lehet tájékozódni.

Az adó megállapításának és megfizetésének módja több nagyobb típusba sorolható, a helyi adókról szóló, 1990. évi C. törvény alapján az alábbiak lehetnek:

- Nettó árbevétel (forgalom) alapján, amelyet meghatározott adóalapot csökkentő tételek befolyásolhatnak.
- Személyi jövedelemadó törvény szerinti átalányadózást választó egyéni vállalkozó esetén: az adó alapja a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányban megállapított jövedelem 20%-kal növelt összege, azzal, hogy az adó alapja nem lehet több, mint a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti - e tevékenységből származó - bevételének 80 százaléka.
- Ha a nettó árbevétele adóévben (időarányosan) nem haladja meg a 8 millió forintot: az adó alapja a nettó árbevétel 80 százaléka.
- Eva adózó és kisadózó egyéni vállalkozókra nézve a törvény a fentieknél kedvezőbb adózási módokat is lehetővé tesz.

Bankszámlanyitási kötelezettség

A vonatkozó jogszabályok értelmében, amennyiben az egyéni vállalkozás bejelentkezett az ÁFA törvény hatálya alá, akkor köteles a vállalkozásával kapcsolatban pénzforgalmi számlát (bankszámlát) használni működése során.

Az egyéni vállalkozásnak az ÁFA körbe tartozó megalapítását vagy ÁFA körbe belépését követő 15 napon belül a számlavezető bankot ki kell választania és legalább egy bankszámlaszerződést meg kell kötnie. A pénzforgalmi számláról az adóhatóságot tájékoztatni kell a fenti határidőn belül. A pénzforgalmi számla megnyitására kötelezett adózó a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével köteles pénzeszközeit pénzforgalmi számlán tartani, pénzforgalmát pénzforgalmi számlán lebonyolítani.

A bankok többsége kínál kezdő vállalkozói csomagot, ezek jellemzője az alacsonyabb havi díj és magas tranzakciós költség. Célszerű mérlegelni a vállalkozás profilját és a banki forgalom nagyságát a bankszámla csomag megválasztásakor. Az alanyi adómentes egyéni vállalkozóknak nem kötelező a külön vállalkozói bankszámla megnyitása, ők

magánszemélyként nyitott bankszámlát is használhatnak a banki forgalom lebonyolítására. Azonban ebben az esetben is célszerű a vállalkozáshoz kapcsolódó pénzügyeket egy alszámla vagy másik banknál nyitott bankszámla használatával bonyolítani.